

Analyse tekort BUIG 2017

Inhoud

1. Inleiding.....	2
2. Analyse van omvang en oorzaken van het tekort 2017.....	4
3. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren en beoogde effecten.....	10
4. Vooruitblik.....	10
5. Vervolgstappen aanvraag Vangnetuitkering 2017.....	11

1. Inleiding

Onze gemeente heeft de afgelopen jaren steeds te maken gehad met een tekort op het budget Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG). Met dit budget van het rijk betalen wij vooral de uitkeringen voor levensonderhoud vanuit de Participatiewet, de Inkomensvoorziening oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en Inkomensvoorziening oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ).

Voor 2017 voorzien wij weer een tekort op het BUIG budget. In de najaarsnota hebben wij hierover al gerapporteerd. Op basis van de nu beschikbare cijfers verwachten wij over 2017 een tekort van bijna € 1,7 miljoen. Voor het betalen van de uitkeringen voor levensonderhoud ontvangt de gemeente Renkum een rijksbijdrage van ruim € 7,3 miljoen. En de verwachting is dat onze gemeente dit jaar rond de € 9 miljoen aan uitkeringen moet uitgeven.

Van het tekort over 2017 is de eerste 5% van de rijksbijdrage volledig voor rekening van de gemeente. Van het tekort is de volgende 7,5% van de rijksbijdrage voor de helft, dat is: 3,75%, voor rekening van de gemeente. Het tekort dat boven 12,5% van de rijksbijdrage uitgaat, wordt volledig vergoed middels de vangnetuitkering, mits een aanvraag hiervoor gehonoreerd wordt.

Het eigen risico in 2017 bedraagt dus maximaal 8,75% van de rijksbijdrage. In 2015 en 2016 bedroeg dit percentage nog 7,5%.

Op basis van genoemde cijfers voorzien wij voor 2017 een eigen risico van € 645.000 en verwachten wij een beroep te moeten doen op een vangnetuitkering van rond de € 1 miljoen.

De prognose van het tekort, het eigen risico en de vangnetuitkering is als volgt berekend.

Prognose tekort, eigen risico en vangnetuitkering inkomensdeel 2017 (€)

Rijksbijdrage	Kosten*	Tekort 2017	Eigen risico: 8,75% van de rijksbijdrage	Vangnetuitkering : Tekort 2017 minus Eigen risico
7.373.000	9.070.000	1.697.000	645.000	1.052.000

* Prognose is o.b.v. de werkelijke kosten januari t/m oktober 2017 en een prognose van de kosten over november en december 2017.

Voor het indienen van een aanvraag vangnetuitkering geldt een aantal voorwaarden. Voor 2015 en 2016 hebben wij ook een vangnetuitkering aangevraagd. Beide zijn positief beoordeeld.

Ten opzichte van 2015 en 2016 zijn de voorwaarden voor 2017 aangescherpt.

Om een beroep te kunnen doen op een vangnetuitkering (VU) 2017 moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan.

- **Tijdige indiening van het verzoek: vóór 15 augustus 2018**

Het college dient een verzoek in te dienen door middel van het, door de minister vastgestelde, format voor het aanvraagformulier. Dit verzoek moet uiterlijk op woensdag 15 augustus 2018 digitaal, per e-mail, zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Verzoeken die na 15 augustus 2018 door de commissie worden ontvangen, worden niet in behandeling genomen.

- **Meerjarig tekort**

Er moet sprake zijn van een meerjarig tekort. Om over 2017 voor een vangnetuitkering in aanmerking te kunnen komen moet het tekort:

- a. over 2017 meer bedragen dan 5% van het budget 2017; en
- b. over 2016 en 2017 samen ook meer bedragen dan 5% over het budget 2017 (in 2016 zou ook sprake kunnen zijn van een overschot).

Om in aanmerking te kunnen komen voor een vangnetuitkering over 2015 of 2016 werd alleen gekeken naar het tekort in het jaar waarover een vangnetuitkering werd aangevraagd.

- **Uitvoering maatregelen vereist om tekort te reduceren**

Voor het eerst is het voor de vangnetuitkering 2017 vereist dat het college maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

Voor een VU over 2015 of 2016 volstond het om een proces van tekortreductie in gang te zetten.

- **Interne en externe maatregelen**

Indien over 2015 en/of 2016 een VU is toegekend, dienen zowel interne als externe maatregelen te worden getroffen om in aanmerking te komen voor een VU over 2017.

Onze gemeente heeft zowel in 2015 als in 2016 aanspraak gemaakt op een vangnetuitkering en moet daarom ook externe maatregelen treffen.

Maatregelen worden als extern aangemerkt als deze met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen.

Voorbeelden hiervan zijn consultatie of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking en dergelijke.

- **Ondertekende verklaring college**

Bij het indienen van het verzoek moet het college verklaren dat het aanvullende interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

- **Instemming gemeenteraad**

De gemeenteraad moet, door middel van zijn instemming, de juistheid van de verklaring van het college bevestigen. De instemming van de gemeenteraad heeft uitsluitend betrekking op de juistheid van de verklaring. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken.

Voor een VU over 2015 of 2016 was een dergelijke ondertekende instemming niet nodig.

Dit document bevat informatie over het verwachte tekort inkomensdeel 2017 voor onze gemeente. De raad wordt geïnformeerd over de analyse van de omvang en oorzaken van het tekort. Over de maatregelen die zijn of nog worden uitgevoerd om tot een reductie van het tekort te komen is de raad onlangs geïnformeerd door middel van de raadsbrief van 23 oktober 2017 betreffende de motie n.a.v. zienswijze aanpak tekort BUIG.

Voor het jaar 2017 zullen wij in 2018 een beroep gaan doen op de Vangnetregeling BUIG.

De hiervoor te zetten (vervolg)stappen zetten wij tot slot uiteen.

2. Analyse van omvang en oorzaken van het tekort 2017

Omvang tekort 2017

Gezien de ontwikkeling in de bijstandskosten van januari t/m oktober 2017, voorzien wij een tekort van € 1.697.000. Dit komt overeen met 23% van het toegekende budget over 2017.

Voorgaande jaren heeft onze gemeente steeds te kampen gehad met een tekort. De ontwikkeling in de omvang van het tekort is hieronder weergegeven.

Ontwikkeling omvang rijksbijdrage en kosten voor bijstand

Jaar	Rijksbijdrage (€)	Totale kosten (€)	Tekort (€)	Tekort als % Rijksbijdrage
2014	7.330.000	8.184.000	854.000	11,65%
2015	7.021.000	7.838.000	817.000	11,64%
2016	7.588.000	8.543.000	955.000	12,59%
Prognose 2017*	7.373.000	9.070.000	1.697.000	23,02%

* Prognose is o.b.v. de werkelijke kosten januari t/m oktober 2017 en een prognose van de kosten over november en december 2017.

Het tekort loopt op. In 2015 bedroeg het tekort 11,6% van de rijksbijdrage, in 2016 12,6% en in 2017 voorzien wij een tekort van 23%. Het oplopende tekort kent diverse oorzaken. Deze worden hieronder toegelicht.

Aantal bijstandsuitkeringen blijft groeien

Ondanks de opleving van de economie, groeit de bijstand de afgelopen jaren nog steeds.

Het aantal verstrekte uitkeringen, exclusief zak- en kleedgeld, is tot november 2017 opgelopen tot 645. Inclusief zak- en kleedgeld, de inkomensvoorziening voor de inwoners in onze instellingen voor verpleging en verzorging, gaat het om 760 uitkeringen. Het aantal zak- en kleedgelduitkeringen ligt de afgelopen jaren rond de 110-120.

De volumeontwikkeling in de bijstand is hieronder weergegeven.

Aantal uitkeringen inkomensvoorzieningen per begin van het jaar en per november 2017

Maand/jaar	Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz	Zak- en kleedgeld-uitkeringen	Totaal
Jan. 2014	545	128	673
Jan. 2015	570	107	677
Jan. 2016	598	117	715
Jan. 2017	620	100	720
Nov. 2017	645	115	760

Om te beoordelen of onze gemeente, qua volumegroei, erg afwijkt van de landelijke trend, is gebruik gemaakt van de in juli 2017 uitgekomen Benchmark Werk & Inkomen van Divosa. De gegevens in de Benchmark zijn afkomstig van 215 gemeenten. Zij vertegenwoordigen 55% van het aantal gemeenten in 2016 en 79% van het bijstandsbestand eind 2016.

Bij de deelnemers aan de Divosa Benchmark groeide het aantal bijstandsuitkeringen in 2016 met 4% ten opzichte van het jaar ervoor.

In de gemeente Renkum in over het gehele jaar 2016 het aantal uitkeringen, exclusief zak- en kleedgeld, per saldo met 22 toegenomen. Dat is een stijging van 3,7%.

Ook de ontwikkeling in onze in- en uitstroom hebben wij vergeleken met de Benchmark. Hiervoor zijn de in- en uitstroom percentages berekend. Het instroompercentage is het aandeel nieuw toegekende bijstandsuitkeringen ten opzicht van het totale bestand. Het uitstroompercentage is het aandeel stopgezette bijstandsuitkeringen ten opzichte van het totale bestand.

Ontwikkeling instroom en uitstroom uitkeringen Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz (exclusief zak- en kleedgelduitkeringen)

Jaar	Instroom	Uitstroom	Instroom percentage	Uitstroom percentage
2014	237	211	43,5%	38,7%
2015	212	178	37,2%	31,2%
2016	215	174	36,0%	29,1%
Tot nov. 2017	170	145	*	*

* nog geen jaarcijfers beschikbaar

Over 2016 was landelijk het instroompercentage 36%. Dit komt overeen met het aandeel in onze gemeente. Ons uitstroompercentage was 29%. Landelijk was dat 33%.

Vergeleken met 2014 en 2015 daalde het uitstroompercentage, zowel landelijk als in onze gemeente. Ditzelfde geldt voor het instroompercentage.

Ondanks de aangetrokken economie blijft de bijstandspopulatie, zowel in onze gemeente als landelijk, dus nog steeds groeien. Dit blijkt ook weer uit de meest recente cijfers van het CBS (november 2017). Volgens het CBS houdt de toename verband met het aandeel jongeren en 45-plussers die een beroep (blijven) doen op de bijstand. Dit is het gevolg van wetwijzigingen (kortere WW duur, verhogen AOW leeftijd, beperking instroom Wajong, afsluiten instroom Wsw). Ook houdt de toename verband met de instroom van asielzoekers. Degenen die een verblijfsvergunning/status krijgen, kunnen een beroep doen op de bijstand.

Ook in onze gemeente is de samenstelling van ons uitkeringsbestand de belangrijkste oorzaak dat de uitstroom achterblijft bij de instroom en daarmee het aantal uitkeringen nog steeds toeneemt.

Samenstelling van ons uitkeringsbestand

Eén van de in 2016 getroffen maatregelen om het tekort op de gebundelde uitkering terug te dringen is het uitvoeren van een bestandsanalyse. Dit om een beter beeld te krijgen van ons bestand en gericht op uitstroom te kunnen inzetten. Wij zijn hiermee na de zomer in 2016 begonnen en hebben dit voortgezet in 2017. Uit de vastgelegde gegevens in ons opnieuw ingerichte cliëntvolgsysteem kunnen wij inmiddels diverse cijfers genereren.

Uit onze bestandsanalyse blijkt:

- Het aandeel ouderen is groot. Meer dan de helft (57%) van ons bestand is 45-plusser. Het aandeel jongeren tot 27 jaar is 11%.
- Er zijn veel langdurige uitkeringen. Het aandeel personen dat langer dan 5 jaar een uitkering heeft is 30%. Van de groep 45-plussers heeft 40% langer dan 5 jaar een uitkering.
- Het aantal statushouders is toegenomen tot 17% van ons bestand (november 2017). Van de statushouders is het grootste gedeelte niet direct inzetbaar voor de arbeidsmarkt. Van

de 150 statushouders zijn maar 9 personen ingedeeld in de doelgroep “kansrijk voor de arbeidsmarkt”.

- Bij een relatief grote groep is sprake van arbeidsbelemmerende factoren, met name van psychische aard; 36 % van ons bestand is momenteel aangewezen op zorg- en participatie-ondersteuning.
- Een groot deel van ons bestand is niet direct inzetbaar voor de arbeidsmarkt en heeft hiertoe eerst ondersteuning nodig. Dit aandeel is nu 43%.
- Het aandeel kansrijken is momenteel 11% van ons uitkeringsbestand.

Het aantal mensen in de bijstand is vooral afhankelijk van de situatie op de arbeidsmarkt. Voor een groot deel van onze uitkeringsgerechtigden sluiten de competenties die zij hebben nauwelijks aan op de vraag van werkgevers. Om een baan passend te maken is expertise nodig, het vergt van beide zijden aanpassingsvermogen en tijd.

Inwoners met een arbeidsbeperking die werk hebben gevonden met behulp van de banenafpraak blijven afhankelijk van loonkostensubsidie en ondersteuning van het sociaal team.

Lange ondersteuningstrajecten vragen om een lange adem en leiden niet direct tot uitstroom. Wel levert het maatschappelijk rendement op, inwoners doen mee en blijven betrokken in onze samenleving.

Ter verbetering van onze uitstroomresultaten hebben wij medio 2016 onze prioriteit al wel verlegd naar de groep kansrijken op de arbeidsmarkt. Ook zijn wij dit jaar o.a. uitvoering gaan geven aan onze doelgroepen aanpak. Inmiddels kunnen wij aan de hand van onze bestandsanalyses focussen op bepaalde groepen en maatwerk leveren. Wij hebben hiervoor consultants met verschillende aandachtsvelden/ specialismen, zoals bijvoorbeeld voor statushouders.

Hoogte van het macrobudget

De macrobudgetten voor de verschillende regelingen (Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz) worden door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) jaarlijks afzonderlijk geraamd en vervolgens in één integraal macrobudget opgeteld.

De ontwikkeling in de omvang van het macrobudget en het aandeel van onze gemeente hierin staat hieronder.

Ontwikkeling macrobudget BUIG en aandeel Renkum

Jaar	Macrobudget (€ miljoen)	BUIG budget Renkum (€)	Aandeel Renkum in macrobudget (%)
2014	5.736,4	7.330.000	0,128
2015	5.595,2	7.021.000	0,125
2016	5.691,6	7.588.000	0,133
2017	5.889,6	7.373.000	0,125

Het landelijk budget voor alle bijstandsuitkeringen samen is te laag. In 2016 vertoonde het macrobudget een tekort van € 270 miljoen, waardoor 90% van de gemeenten tekort kwam op hun budget voor de bijstand. Naar verhouding was dat voor onze gemeente € 359.000 (0,133%). In 2016 konden 6 op de 10 gemeenten een beroep doen op de vangnetregeling om grote tekorten (> 5% van de rijksbijdrage) te compenseren. Op het VNG congres, afgelopen zomer, werd de verwachting uitgesproken dat in 2017 75% van de gemeenten gebruik moet maken van de vangnetregeling.

Het extra budget dat volgt uit de vangnetregeling moeten alle gemeenten zelf gezamenlijk betalen. De bedragen van de vangnetregeling uit 2016 worden namelijk in mindering gebracht op het macrobudget 2018.

De VNG verwacht daarom dat gemeenten 2018 met een tekort van € 140 miljoen beginnen. Wanneer de inschatting van het benodigde macrobudget BUIG niet realistischer wordt, starten gemeenten het jaar erop met een nog krappere budget voor de uitkeringen.

Tegen het te lage macrobudget is op landelijk niveau door VNG en Divosa geageerd.

Zo werd op de Algemene Ledenvergadering van de VNG van 14 juni 2017 een motie aangenomen, ook ondersteund door Renkum, die het kabinet oproept bijstandsfinanciering adequaat te regelen en financiële tekorten op de uitvoering van bijstand te repareren. Tot nu toe heeft dit niet geleid tot bijstelling van het macrobudget.

Werking verdeelmodel BUIG budget

Zoals gezegd wordt het integrale macrobudget over de gemeenten verdeeld. In totaal gaat het in 2017 om € 5,9 miljard.

De Buig-budgetten voor gemeenten met 15.000 tot 40.000 inwoners, waaronder Renkum, worden deels historisch en deels objectief bepaald. Wat betreft de verdeling geldt voor 2017 dat 25% historisch en 75% objectief wordt bepaald. Voor 2016 was de verhouding 50/50. Na 2017 is de verhouding historisch/objectief naar rato van het aantal inwoners.

Het historische deel wordt bepaald op basis van historische uitkeringslasten van 2 jaar geleden (t-2). Dit aandeel in het macrobudget in het uitkeringsjaar is gelijk aan het aandeel in de macro-uitkeringslasten 2 jaar daarvoor.

Voor de toedeling van het objectief deel gebruikt het ministerie van SZW een objectief verdeelmodel. Vanaf 2015 is dat gebaseerd op het zogenoemde multiniveau-model, dat is ontwikkeld door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), SEO en Atlas voor Gemeenten. Dit model berekent de objectieve kans dat een huishouden afhankelijk is van een bijstandsuitkering. Deze kans wordt vermenigvuldigd met het aantal huishoudens in de gemeente. Dit geeft het voorspeld aantal huishoudens in de bijstand. Dit aantal maal een normbedrag voor de uitkering geeft het objectieve budget. Dit budget wordt daarna nog gecorrigeerd, zodat alle budgetten gezamenlijk binnen het macrobudget vallen. De technische term hiervoor is het objectieve budget, geschaald naar macrobudget.

Het verdeelmodel is de afgelopen tijd steeds doorontwikkeld. Hiermee is het aantal factoren/coëfficiënten en maatstaven die binnen het model gebruikt worden toegenomen.

Het objectieve BUIG-budget is uiteindelijk een resultante van:

1. *De aantallen huishoudens per type in de gemeente:*
Hier gaat het om alleenstaanden, paren, met/zonder kinderen e.d..
In 2016 waren deze aantallen nog gebaseerd op steekproefgegevens.
Ter verbetering is in 2017 gerekend met een integraal huishoudensbestand.
2. *De objectief geraamde kans op bijstandsafhankelijkheid:*
Deze kans verschilt per gemeente en hangt af van kenmerken van:
 - Het desbetreffende huishouden (zoals leeftijd, samenstelling, gezondheid)
 - De buurt waar dit huishouden woont (overlast, onveiligheid)
 - De gemeente (arbeidsmarktkansen)

Het aantal in het model opgenomen maatstaven om de kans te berekenen is gestegen van 18 in 2016 tot inmiddels 64 in 2017. Dit moet leiden tot een nauwkeurigere inschatting.

3. *De normbedragen:*

Voor elk huishoudtype is er een normatief uitkeringsbedrag. Deze bedragen worden vastgesteld door het ministerie van SZW en veranderen van jaar op jaar.

In 2016 waren er maar 2 verschillende normbedragen, één voor eenpersoonshuishoudens en één voor paren. In 2017 is met meer gedifferentieerde normbedragen gerekend.

Het ministerie van SZW blijft voorlopig werken aan de verdere verbetering van het objectieve verdeelmodel. Elke aanpassing gaat gepaard met positieve en negatieve budgetverschuivingen. De jaarlijkse modelaanpassingen en de complexiteit van het objectief verdeelmodel maken het moeilijk zicht te krijgen op de ontwikkeling van ons BUIG budget de komende jaren.

Rekentool 2017

Het ministerie van SZW heeft voor het eerst voor 2017 een rekentool ontwikkeld. Deze tool is bedoeld om gemeenten inzicht te bieden in de opbouw van het objectieve budget dat volgt uit het verdeelmodel 2017. De door SZW gepubliceerde rekentool hebben wij toegepast op onze gemeente. Dit geeft enig inzicht in hoe het objectieve deel van ons BUIG budget tot stand is gekomen. Voor het objectieve budget 2017 wordt uitgegaan van gegevens op 31-12-2015.

Zo is in Renkum het totaal aantal huishoudens op 31-12-2015 11.112. Dit wordt vermenigvuldigd met de gemiddeld objectief verwachte kans op bijstand (4,9%) en met het gemiddelde normatieve uitkeringsbedrag. Hieruit volgt een fictief bedrag van € 6.625.430. Dit bedrag geeft het budget weer dat onze gemeente volgens het verdeelmodel zou ontvangen, indien onze gemeente volledig objectief gebudgetteerd zou worden (het objectieve budget, geschaald naar macrobudget).

De rekentool geeft ook een beeld van het aantal huishoudens, onderverdeeld naar type huishouden, dat volgens het model op 31 december 2015 in de bijstand zou zitten en het aantal huishoudens dat op 31 december 2015 daadwerkelijk bijstand ontving.

Met behulp van de rekentool kunnen wij zien of er in een bepaalde bevolkingsgroep (jong, oud, alleenstaand, hoog- of laag opgeleid) meer of juist minder mensen in de bijstand zitten dan volgens het model te verwachten valt.

Wat betreft het voorspeld aantal huishoudens in de bijstand op 31-12-2015 in de gemeente Renkum valt op dat dit behoorlijk afwijkt van de werkelijkheid op 31-12-2015.

Het voorspelde aantal is 543. Het werkelijk aantal is 711.

De objectief geraamde kans op bijstand wijkt dus ook behoorlijk af van het werkelijke percentage in de bijstand. Voorspeld is 4,9%. Het werkelijk aandeel huishoudens in de bijstand is 6,4%.

Verder vallen de volgende afwijkingen op.

- Het voorspeld aantal alleenstaanden in de bijstand is 224. Het werkelijke aantal is 310. Een verschil van 86.
- Het voorspeld aantal huishoudens in de leeftijd van 50 jaar tot AOW-leeftijd in de bijstand is 236. Het werkelijke aantal is 315. Een verschil van 79.
- Het voorspeld aantal huishoudens in de bijstand, woonachtig in een corporatiewoning is 353. Het werkelijke aantal is 429. Een verschil van 76.
- Het voorspeld aantal huishoudens in de bijstand met een lage opleiding is 458. Het werkelijke aantal is 561. Een verschil van 103.

Grof gezegd, bepalen de volgende 3 factoren het berekende objectieve deel van het BUIG budget.

1. Het aantal huishoudens in de gemeente op 31-12-2015.
2. Het gemiddelde van de objectief geraamde kans op bijstand per huishouden van elk type.

3. Het gemiddelde van de geldende normatieve uitkeringsbedragen.

In een poging meer inzicht in het verdeelmodel te krijgen, hebben wij de bepalende factoren van onze gemeente vergeleken met de gemeente Rheden en met 5 gemeenten in de arbeidsmarktregio FoodValley. De gemeenten Scherpenzeel en Renswoude kunnen niet meegenomen worden, omdat gemeenten tot 15.000 inwoners het Buig-budget op basis van historische uitkeringslasten ontvangen. Hun aandeel in het macrobudget in het uitkeringsjaar is gelijk aan hun aandeel in de macro-uitkeringslasten twee jaar daarvoor.

Bepalende factoren objectieve deel BUIG budget

Gemeente	Objectief budget € (geschaald naar macrobudget)	Aantal huishoudens op 31-12-2015	Voorspelde kans op bijstand op 31-12-2015	Gemiddelde prijs per huishouden €
Rheden	12.405.567	16.647	5,9%	12.534
Veenendaal	18.092.870	24.722	5,6%	12.990
Renkum	6.625.430	11.112	4,9%	12.201
Wageningen	10.563.746	19.536	4,4%	12.495
Rhemen	3.544.196	6.975	3,8%	13.313
Ede	21.597.659	43.782	3,8%	12.866
Barneveld	6.899.828	20.317	2,6%	13.203

Bron: Rekentool 2017

Wat betreft voorspelde kans op bijstand bevindt onze gemeente zich onder Rheden en Veenendaal, maar boven Barneveld, Ede, Rhemen en Wageningen.

De gemiddelde prijs per huishouden is voor Renkum het laagst.

Voor een verdere verdiepingsslag is hieronder de voorspelde kans afgezet tegenover de werkelijke kans op bijstand per gemeente.

Voorspelde kans op bijstand en werkelijke kans op bijstand

Gemeente	Voorspeld aantal huishoudens in bijstand op 31-12-2015	Werkelijk aantal huishoudens in bijstand op 31-12-2015	Voorspelde kans op bijstand (%)	Werkelijk % kans op bijstand
Rheden	990	1.030	5,9%	6,2%
Veenendaal	1.393	1.347	5,6%	5,4%
Renkum	543	711	4,9%	6,4%
Wageningen	845	665	4,4%	3,4%
Rhemen	266	294	3,8%	4,2%
Ede	1.679	1.796	3,8%	4,1%
Barneveld	523	532	2,57%	2,61%

Bron: Rekentool 2017

Uit bovenstaande blijkt dat het verschil tussen de voorspelde kans en de werkelijkheid voor Renkum het meeste afwijkt.

Dit is een bevestiging dat het nieuwe verdeelmodel voor Renkum, met een verdeling van 25% historisch en 75% objectief, in 2017 zeer ongunstig uitpakt.

3. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren en beoogde effecten

Voor de door ons getroffen maatregelen om het tekort op ons BUIG budget terug te brengen en de beoogde effecten verwijzen wij naar de raadsbrief van 23 oktober 2017 betreffende de motie n.a.v. zienswijze aanpak tekort BUIG (zaaknummer 45944). De uitwerking van de motie is daarvoor in september besproken in het benen op tafel overleg Sociaal Domein.

In het bij deze raadsbrief bijgevoegde Actieplan 2017 werk & participatie (september 2017) hebben wij onze maatregelen bijgesteld ten opzichte van ons Uitvoeringsplan Participatiewet, onderdeel arbeidsmarktondersteuning 2015-2018. Wij hebben deze maatregelen getoetst aan goede voorbeelden en effectieve manieren, waarover op basis van langdurig onderzoek consensus bestaat.

De raadsbrief van 23 oktober jl. met bijbehorende bijlagen is geagendeerd in de commissie inwoners van 4 december 2017 met het advies deze ter kennisname vast te stellen.

4. Vooruitblik

Eind september zijn de voorlopige BUIG budgetten voor 2018 van de individuele gemeenten bekendgemaakt. Voor Renkum bedraagt dit budget € 7.815.000. Dit is een verhoging van 6% ten opzichte van 2017.

De systematiek van de vangnetregeling is voor 2018 hetzelfde als voor 2017. Ook in 2018 bedraagt het eigen risico maximaal 8,75% van de rijksbijdrage.

In 2019 wordt dit eigen risico groter en bedraagt dan 10% van de rijksbijdrage.

Ondanks het verhoogde BUIG budget voor 2018 en de getroffen maatregelen, is de kans reëel dat wij in 2018 weer een vangnetuitkering moeten aanvragen. Als uitgegaan wordt van het voorlopig BUIG budget 2018, de geraamde bijstandskosten voor 2017 en een eigen risico van 8,75% geeft dit namelijk het volgende beeld.

Geraamd eigen risico en vangnetuitkering inkomensdeel 2018

Rijksbijdrage	Kosten	Tekort 2018	Eigen risico: 8,75% van de rijksbijdrage	Vangnetuitkering : Tekort 2018 minus Eigen risico
7.815.000	9.070.000	1.255.000	684.000	571.000

De komende perioden is het zaak de getroffen maatregelen goed te blijven monitoren en, waar nodig, bij te stellen om het tekort op onze bijstandsuitkeringen terug te dringen. Daarnaast blijven wij via VNG en Divosa ageren tegen het te lage macrobudget en de negatieve effecten van het nieuwe verdeelmodel.

5. Vervolgstappen aanvraag Vangnetuitkering 2017

Zoals eerder aangegeven zullen wij in 2018 een beroep gaan doen op de Vangnetuitkering 2017.

De planning is als volgt:

- Continuering uitvoering ingezette maatregelen : doorlopend
- Verantwoording gemeenteraad : reguliere P&C cyclus
- Verklaring college over uitgevoerde maatregelen : B&W vergadering april 2018
- Instemming gemeenteraad met verklaring college
 - Cie. Inwoners : Cie. vergadering mei 2018
 - Gemeenteraad : Raadsvergadering mei 2018
- Indiening verzoek Vangnetuitkering 2017 : juni/juli 2018
- Fatale termijn : 15 augustus 2018